

Recordant-lo després de quatre anys

Josep Pallach i Carolà, mestre

Josep M^a. Soler i Prats

Sembla que era ahir, i ja fa quatre anys que Josep Pallach ens deixa! Encara recordo —com molts de vosaltres— la figura del Pallach polític sortint a la TV, als diaris... després d'aquell congrés socialista que el confirmà com a Secretari General. Per ell era probablement l'inici d'un anhel pel qual havia lluitat tota la seva vida. Més aquesta il·lusió es truncava de sobte, pocs dies després. L'Anna Brunet, mestra, amiga de la família Pallach i compromesa militant de l'ex-Reagrupament, em trobà pel carrer a Palafrugell i, tot plorant, em donà la notícia: "Ens ha quedat als dits!". "Faltava ben poc per arribar a la Residència d'Hospitalet!" "Mentre l'acompanyàvem, encara deia si podria llegir diaris a l'Hospital!"... L'endemà aquell plor compartit per molts, era un silenci multitudinari, respectuós i senzill. El cementiri civil d'Esclanyà —pocs metres més amunt de la casa on tantes vegades l'havíem vist fer de jardiner, jugar a la petanca, llegir o corregir treballs sota un arbre— es convertí en el centre de l'adéu emocionat a un gran home, a un gran empordanès, a un gran català!

Des de l'onze de gener del 1977 fins ara, se n'han escrites i dites moltes de coses sobre Pallach. Professionals de periodisme, qualificats professors universitaris, grans polítics... han reflectit i coincidit en la importància que té la figura de Josep Pallach. Quatre anys després jo voldria fer sortir amb lletres d'impremta el testimoni potser més senzill de tots: el dels seus ex-alumnes. I cap lloc millor que el PUNT.DIARI, al Director del qual agraeixo la seva publicació.

La coneguda figura política de Josep Pallach fa oblidar un xic la seva imatge de pedagog.

Com quasi bé tothom sap, Pallach començà a l'any 1969 a treballar com a tutor de COU a l'Institut de Girona i, a la vegada, era professor del llavors Estudi General de Girona (avui Col·legi Universitari), que funcionava a la Casa de Cultura. Aquí tinguérem la sort d'eleger la seva assignatura, puix a ell només el vam "conèixer" després de la senzilla presentació que en féu el Sr. Mirambell. Li tocà d'explicar la "Introducció a les Ciències de l'Educació". Els que assistírem a aquell curs i a d'altres, no podem menys que recordar-lo com un vertader mestre.

Doctor, professor universitari, psicopedagog, mestre, company, amic... Tot això era a la vegada, de tal manera que sempre l'alumne trobava en ell l'ajut d'un amic, el somriure d'un company, la paciència d'un mestre, l'orientació d'un psicopedagog, l'explicació d'un professor i la ciència d'un doctor.

Es bo recordar com a les seves classes molt sovint ens trobàvem sense cadires, però no pas per falta de previsió. La realitat era que aquell professor que ens arriba-

va amb la seva cartera grossa plena de feina, amb el diari de la tarda sortint de la butxaca de l'americana, amb el coll de la camisa mig aixecat i amb un estrany nus de corbata —quan en portava—, ...era capaç —tot donant-nos la paraula a nosaltres, els seus alumnes, que presentàvem diferents temes— de fer entrar a la seva classe molta més gent de la que estava matriculada! A tothom li agradava sentir Pallach en les seves esporàdiques intervencions, en els seus aclariments i en l'exposició dels temes més importants que ens volia trametre.

Quin va ser el fruit de tot això? Es van aprendre grans recursos didàctics? Vam conèixer millor la història de la Pedagogia?... Res de tot això és el més important. Pallach va trametre quelcom molt més difícil d'ensenyar: ens va fer veure com l'actitud, el tracte, la persona de l'educador, en definitiva, són potser el més important del "programa". Va aconseguir canviar o fer evolucionar la mentalitat de molts de nosaltres en front del fet educatiu. Dels principis de la Psicopedagogia activa, que ell tant defensava, n'era el seu primer practicant.

De les aportacions fetes i dels conceptes que sobre l'educació tenia, s'ha escrit molt. Només voldria refermar-ho, però sense teoritzar, sinó tot fent record del que deia i feia amb nosaltres.

Aquests serien, doncs, alguns dels punts importants:

De caire més general

—Consciència de que l'escola, com a simple transmissora de coneixements, està en crisi. És més important el SER que el SABER, en educació. Ell buscava més la motivació dels alumnes que un grau elevat d'acumulació de coneixements sense sentit.

—Gran importància de les actituds en la relació educativa. Aprofitar al màxim les troballes d'altres ciències, com la Psicologia del nen.

—No oblidar la història de l'educació, però pensar molt en els grans fets socials del nostre temps i les maneres com la prospectiva educativa preveu per al futur, amb els mitjans que llavors tindrem a l'abast.

—Record constant dels principis de l'Escola Activa. Especial interès en el treball en equip i en l'estudi del medi: facilitar que l'escola no es redueixi a les quatre parets d'un edifici; connectar molt amb l'entorn.

De caire més metodològic i organitzatiu

—Fer que el programa del curs sigui compartit activament per tots, aportant cadascú les seves pròpies experiències.

riències.

—Poques lliçons magistrals. El professor només parlar àmpliament dels grans temes del programa, com columnes vertebrals. A partir d'aquí fer que els alumnes aportin tot el que ells creguin oportú, sota el guiatge del professor.

—Afavorir l'intercanvi constant d'opinions i punts de vista, actuant el professor només per aclarir, moderar o animar el possible col·loqui.

—En l'evaluació dels alumnes, tenir molt presents les reflexions i elaboracions personals i treballs pràctics aportats, més que el record memorístic de moltes dades.

—Gran importància pels alumnes a partir de certa edat i nivell, del binomi estudi-treball. (Molt probablement també ell se sentia bé entre nosaltres, puix la majoria fèiem seguir els estudis sense deixar les nostres obligacions laborals).

Quant a les actituds personals de l'educador

—Respectar tots els alumnes. Procurar ajudar sempre, valorant més les coses positives que les negatives.

—Respectar totes les idees. Orientar més que imposar. (Crec que un gran mèrit de Pallach és el de no haver-se servit mai del seu "rol" de professor, per tal d'exposar les seves idees polítiques):

—Gran coherència teoria-pràctica, "dir"—"fer"

—Sinceritat; esperit crític. Valorar avantatges i inconvenients obertament, sense condicionants previs. (Crec, per exemple, que en la nostra formació com a futurs psicòlegs, va tenir molta importància el fer-nos veure les limitacions dels "tests", en front de la tendència que hi havia a sobrevaloritzar-los).

D'anècdotes en recordo algunes. Potser la que més m'ha quedat és la que passà amb els meus companys Farreró i Funallet un dia que anàvem a veure'l a casa seva per tal de parlar d'un treball. En arribar-hi no vam veure el seu cotxe enlloc, però els gossos i les finestres obertes ens indicaven que no podia ser lluny. Preguntàrem a una veïna si sabia on era el senyor Pallach i ella ens respongué: "Quién? ¿El "maestro-ecuela"?"

Un autèntic mestre que, quatre anys després de la seva mort, es fa present en molts moments de la nostra vida i, sobretot, de la nostra feina de cada dia.

Josep Pallach i Carolà, un home no sols per a la història política del país, sinó també per a la història de l'ensenyament.

(*) Mestre i psicòleg

el lector escriu

"Els comptes de garantia"

He tingut una gran satisfacció quan he llegit que el Parlament de Catalunya insta l'Executiu de Generalitat perquè obligi els Bancs a eliminar el compte de Garantia, que s'ha convertit en un negoci tèrbol, per no dir brut. Tots sabem que la Banca, i especialment la gran Banca té Butlla. Fa el que li plau amb els diners i els clients i els mou al seu caprici, tot esprement-los com si fossin limones.

Bé és cert que si la Banca creà U.C.D., com a sortida més o menys reexida a l'anterior dictadura del General, avui U.C.D. se sent obligada a donar patent de curs a la Banca per fer el que cregui més adient als seus interessos. Des d'uns beneficis astronòmics, que fan escriuixir els ossos quan hom pensa que s'ha aconseguit a força de treure el suc a tants empresaris lliures, que després de dies o fins tres generacions d'industrials, s'han quedat plumats mercès a les "ajudes" dels Bancs.

Per naturalesa, la gent no sent simpatia vers els Bancs i això no és just, car són negocis com els altres i tal vegada amb més risc. El que passa, i aquí s'escau la recomanació del Parlament de Catalunya, és que molts de Bancs, per no dir tots, han confós el servei de Banca amb la usura. Tant

i tant se'ls ha deixat fer el que han volgut amb els pobres presoners de les seves urpes, que fins s'ha convertit amb la cosa més natural del món, així dels comptes de GARANTIA.

Com que no tothom està obligat a conèixer el procediment, bo serà assabentar-ne els qui no hi han passat per la pedra. En cada cas el Banc, en fer el descompte del paper bancari corresponent, amb la reducció de les quantioses despeses que erosionen l'import objecte de descompte, fa una retenció que oscil·la entre el 5 i el 10 per cent, de l'import que en resta i el passa al famós compte de GARANTIA, per respondre de possibles devolucions de Lletres de Canvi, en el qual cas el Banc no corre cap risc, o almenys es va cobrint amb l'increment dels repetits CONTES DE GARANTIA. Com cal suposar, el comerciant es va descapitalitzant, car avui dia, la majoria d'empreses no guanyen el 10 net, sobre el producte de les vendes i tal vegada ni el 10 brut. Conseqüència d'aquesta operació. El Banc, a més de les despeses del descompte de paper comercial, si per cas el titular del compte corrent fa més talons del compte, té dues oportunitats: una, tornar el taló, que és la més freqüent, l'altra, cobra un alt interès per mantenir el compte corrent en números vermells, però el cas és que, mentrestant, el compte de GARANTIA va crei-

xent i mentre l'industrial es descapitalitza, el Banc cobra un 20 per cent i paga l'1 per cent del compte de GARANTIA. I el pobre desgraciat que cau a la roda,

fa el negoci "d'en Robert amb les cabres". El Parlament demana la supressió dels dits comptes "DEL GRAN CAPITA" o almenys, que s'anivellin els interes-

sos. Que seria just, com seria hora de treure tanta corruptela.

Francesc Ventura Siqués Besalú (Girona)

DE CADA DIA

El costum fa la llei

Des d'Horaci, que a l'"Art Poètica" ens parla de la força de l'ús, com a àrbitre, dret i norma del parlar, fins a Eiximenis, que al seu "Regiment de la Cosa Pública", veritable tractat de teoria política, ens parla de la força del costum amb tant de convenciment que arriba a dir que "príncep que no serva fe a sos vassalls, per infeitat de vassalls ha a morir", el poble català —mediterrani i obert des de sempre al parlamentarisme— ha tingut per sagrat el respecte als costums, tradicions i lleis de la terra, "les quals —remarca el gran pensador medieval gironí— saben e entenen així los pagesos com los lletrats". (Cfr. EIXIMENIS, "El Regiment de la Cosa Pública", Col·lecció E.N.C. n.º 13, pp. 97-98).

Em va impressionar, una vegada, sentir un pagès que no sabia de lletra, citar la famosa frase "el marge és del de dalt", referit als termes de propietat de la terra. I li vaig preguntar el perquè. "Home —em va fer—, si no fos així, el que té el tros de baix podria anar gratant "el seu marge", fins que el pobrot que mena el cós de dalt es trobaria sense terra".

Tot això m'ha vingut a la memòria llegint la notícia de la irrupció de la Guàrdia Civil en dos locals de Banyoles on s'estava celebrant la tradi-

cional "quina" benèfica, tan popular a Catalunya durant aquestes diades.

I m'he imaginat què passaria si la Nit de Reis, mentre SS.MM. d'Orient reparteixen gratuïtament joguines i caramels als infants dels nostres pobles, els botiguers de joguines anessin a demanar a les autoritats la prohibició d'aquest acte per "competència il·legal". Perquè, si fa no fum, el cas és el mateix.

Ha relliscat, sorollosament, el "Bingo" banyolí denunciador, i l'ha vessada —amb tots els respectes— la Guàrdia Civil, per ignorància dels costums de la terra.

En uns moments en què tots volem construir

la democràcia fóra molt important que les autoritats, siguin civils o militars, locals, autonòmiques o estatals, s'esforcessin a connectar amb la llengua, cultura, costums i tradicions de la terra on presten els seus serveis. Seria una bona manera de cohesionar un xic més la convivència entre uns i altres, tan desllorigada durant els funestos anys de la dictadura.

Joan Carreres i Péra